

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING
QARORI

TIBBIY PROFILAKTIKA ISHLARI SAMARADORLIGINI YANADA OSHIRISH ORQALI JAMOAT SALOMATLIGINI TA'MINLASHGA OID QO'SHIMCHA CHORA-TADBIRLAR TO'G'RISIDA

Aholida sog'lom turmush tarzini shakllantirish borasidagi ishlarni yanada jadallashtirish, kasalliklarni erta aniqlash va davolashning ilg'or tajribasini joriy etish maqsadida, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 25-iyuldagi "Koronavirus pandemiyasini yumshatish, aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi va salomatligini saqlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6035-son [Farmoniga](#) muvofiq:

1. Quyidagilar tibbiy profilaktikaning asosiy yo'nalishlari etib belgilansin:

dastlabki profilaktika — qulay atrof-muhitni yaratish (ekologik ahvol, insonlarning mehnat, yashash va dam olish sharoitlarini yaxshilash), aholi salomatligiga salbiy ta'sir etuvchi mahsulotlar ishlab chiqarilishining oldini olish, oziq-ovqat mahsulotlarini, jumladan unni fortifikatsiyalash, tuzni yodlashtirish;

birlamchi profilaktika — emlash, maqsadli skrining va tibbiy ko'riklarni amalga oshirish, oqilona ish va dam olish, sport bilan muntazam shug'ullanish, badantarbiya mashg'ulotlarini kundalik turmush tarziga aylantirish, shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya qilish, sog'lom va to'g'ri ovqatlanish, ortiqcha vazn va semizlikni bartaraf etish, zararli odatlarga qarshi kurashish, inson salomatligi, ta'lim-tarbiyani yaxshilash bo'yicha choralar ko'rish, aholining tibbiy madaniyatini oshirish;

ikkilamchi profilaktika — ma'lum sharoitlarda immun holatining kamayishi, o'ta zo'riqish, adaptiv yetishmovchiliklar sabab yuzaga keladigan kasalliklarning kelib chiqishi, avj olishi yoki qaytalanishiga olib kelishi mumkin bo'lgan aniq xavf omillarini bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlar majmuini ishlab chiqish va uni amaliyotga tatbiq qilish, shuningdek, tibbiy-sanitariya yordami muassasalari faoliyatini muvofiqlashtirish.

2. Belgilab qo'yilsinki:

2021-yil 1-yanvardan boshlab 40 va undan yuqori yoshdagi fuqarolarda yurak qon-tomir xavfini (gipertoniya, infarkt, insult, qandli diabet va boshqa xavf omillarini) aniqlash bo'yicha tizimli ravishda skrining tekshiruvlari o'tkaziladi;

Aholining sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash va jismoniy faolligini oshirish markazi (keyingi o'rinlarda — Markaz)ning tuman (shahar) bo'limlari ko'p tarmoqli markaziy poliklinikalari binolarida joylashadi hamda ularning xodimlari (keyingi o'rinlarda — jamoat salomatligi tizimi mutaxassislari) tomonidan amalga oshirilayotgan targ'ibot-tashviqot ishlari bilan bir qatorda fuqarolarga tibbiy-profilaktik xizmatlar (maslahatlar, ko'riklar va boshqalar) ko'rsatib boriladi;

mahallalarda, maktabgacha ta'lim tashkilotlari, umumta'lim maktablari va oliy hamda o'rta maxsus ta'lim muassasalarida sog'lom turmush tarzini shakllantirishga ko'maklashuvchi volontyorlar (shu jumladan nafaqadagi shifokorlar, o'qituvchilar, ziyolilar va boshqalar) jamiyatlari tashkil qilinadi.

3. Quyidagilar jamoat salomatligi tizimi mutaxassislarning asosiy vazifalari etib belgilansin:

aholi o'rtasida shaxsiy va jamoat gigiyenasi, sog'lom turmush tarzini shakllantirishda ishtirok etish, aholini savol-javob va ko'riklardan o'tkazish orqali ularda yuqumli bo'lmagan kasalliklar xavf omillarini aniqlash va individual maslahat berish;

sog'lom ovqatlanish tamoyillari, jismoniy faollik asoslari, shaxsiy gigiyenaning ahamiyati, zararli odatlarga berilmaslik bo'yicha targ'ibot tadbirlarini tashkil etish va amalga oshirish;

yuqumli bo'lmagan kasalliklarning oldini olish borasida profilaktik tadbirlarni tashkil etish uchun hududda faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar, muassasa va tashkilotlar ro'yxatini shakllantirish va amalga oshirish;

yuqumli kasalliklar ro'yxatga olingan hududlarda ular bo'yicha sog'lomlashtirish tadbirini ishlab chiqish, hududiy tibbiyot xodimlari bilan tadbirlarni tashkil etish va ularning bajarilishini nazorat qilib borishda ishtirok etish.

4. Sog'liqni saqlash vazirligi Markazni jalb qilgan holda mahallalar va aholi xonadonlarida, shu jumladan uzoq va olis hududlarda aholi orasida sog'lom turmushni shakllantirish, badantarbiya mashg'ulotlarini kundalik turmush tarziga aylantirish, shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya qilish, sog'lom va to'g'ri ovqatlanish, ortiqcha vazn va semizlikni bartaraf etish, zararli odatlarga qarshi kurashish, fuqarolarning o'z sog'lig'iga bo'lgan munosabatini tubdan o'zgartirish bo'yicha tizimli ravishda targ'ibot-tashviqot ishlarini olib borsin.

Moliya vazirligi, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari mazkur bandda ko'rsatilgan chora-tadbirlarni sifatli va to'liq amalga oshirish uchun:

respublika budjeti va mahalliy budjet mablag'lari hisobidan Markazga 2021-yilda 2 milliard so'm ajratsin;

2022-yil va kelgusi yillarda respublika budjeti va mahalliy budjet parametrlarida 2021-yilda ajratilayotgan mablag'lardan kam bo'lmagan miqdorda mablag'lar ajratilishini nazarda tutsin.

Markaz (B.T. Odilova) bir oy muddatda mazkur bandga asosan ajratilayotgan mablag'lardan samarali foydalanish hamda aniq chora-tadbirlarni amalga oshirish bo'yicha "Yo'l xaritasi"ni ishlab chiqsin va tasdiqlash uchun Vazirlar Mahkamasiga kiritsin.

Vazirlar Mahkamasi Sog'liqni saqlash vazirligi, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari, Milliy teleradiokompaniya, nodavlat teleradiokanallar hamda boshqa manfaatdor tashkilotlar bilan birgalikda uch hafta muddatda sog'lom turmush tarzini olib borish masalalariga bag'ishlangan markaziy, hududiy va nodavlat telekanallarda "Salomatlik soati" va boshqa maxsus teleko'rsatuvlar tashkil qilinishini ta'minlasin.

5. Vazirlar Mahkamasi huzurida Kasalliklar profilaktikasi va jamoat salomatligi masalalari bo'yicha Muvofiqlashtiruvchi komissiya (keyingi o'rinlarda — Muvofiqlashtiruvchi komissiya) tashkil qilinsin va uning tarkibi [1-ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.

Quyidagilar Muvofiqlashtiruvchi komissiyaning asosiy vazifalari etib belgilansin:

jamoat salomatligini muhofaza qilish, aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi va kasalliklar profilaktikasi sohasida davlat organlari va boshqa tashkilotlar faoliyatini ularning yaqindan hamkorligi, samaradorligi va ish uyg'unligini ta'minlash maqsadida muvofiqlashtirish;

mazkur qarorda nazarda tutilgan barcha chora-tadbirlarning to'liq, sifatli va o'z vaqtida ijrosini tashkil etish;

kasalliklar profilaktikasi bo'yicha dastur va chora-tadbirlarning har bir viloyat, tuman (shahar) doirasida amalga oshirilishini hamda mas'ullar tomonidan ularning so'zsiz bajarilishini ta'minlash;

kasalliklar yuzaga kelishining oldini olishga va ularni kamaytirishga, ularning yuqish yo'llari va omillariga ta'sir ko'rsatishga va texnogen tusdagi favqulodda vaziyatlar bilan bog'liq bo'lgan asoratlar oqibatlarini tugatishga qaratilgan profilaktik tadbirlar o'tkazilishini tashkil etish;

jamoat salomatligini muhofaza qilish bo'yicha belgilangan vazifalarni amalga oshirishga to'sqinlik qiluvchi tizimli kamchiliklarning kelib chiqish sabablari va shart-sharoitlarini aniqlash, tahlil qilish va bartaraf etilishini tashkil etish;

barcha ijtimoiy guruhlarni qamrab olgan holda fuqarolarning sog'lom turmush tarzini, shu jumladan sog'lom ovqatlanish, jismoniy faollik, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar ishlab chiqilishini ta'minlash;

aholi orasida sog'lom turmush tarzining asoslari, jumladan sog'lom ovqatlanish va shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya qilish, jismoniy faollikni qo'llab-quvvatlash, zararli odatlarga qarshi kurashish bo'yicha ommaviy axborot vositalari orqali keng targ'ibot ishlari tashkil etilishini ta'minlash;

sanitariya-gigiyena, epidemiyaga qarshi, zamonaviy va yakka tartibdagi chora-tadbirlar asosida sog'liqni saqlash va mustahkamlashning ijtimoiy-profilaktik yo'nalishlarini rivojlantirish bo'yicha choralar ko'rish;

mulkchilik shaklidan qat'i nazar barcha korxonalar, muassasa va tashkilotlar faoliyatini birlashtiruvchi, aholi salomatligini muhofaza qilish, targ'ib etish va rag'batlantirishni nazarda tutuvchi yaxlit tizim yaratilishini ta'minlash;

aholi salomatligi holatini monitoring qilishning yagona interaktiv tizimini yaratish va bu borada zamonaviy axborot hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etilishini tashkil etish;

xalqaro standartlar asosida doimiy populatsiya tekshiruvlari va kasalliklarni keltirib chiqaruvchi xavf omillari bo'yicha tadqiqot hamda so'rovlar o'tkazilishini tashkil qilish.

6. Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Kasalliklar profilaktikasi va jamoat salomatligi masalalari bo'yicha Muvofiqlashtiruvchi komissiya ishini tashkil etish, soha bo'yicha vazirlik va idoralarning respublika — viloyat — tuman darajasidagi vazifalari taqsimoti [2-ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.

Belgilab qo'yilsinki:

Sog'liqni saqlash vazirligi Muvofiqlashtiruvchi komissiyaning ishchi organi hisoblanadi;

Muvofiqlashtiruvchi komissiyaning o'z vazifalari doirasida qabul qilgan qarorlari davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari, mahalliy ijro hokimiyati organlari va boshqa tashkilotlar uchun bajarilishi majburiydir;

Muvofiqlashtiruvchi komissiya o'z vazifalarini amalga oshirishda tegishli vazirlik va idoralar unga vakolatlari doirasida har tomonlama ko'mak beradilar hamda so'ralgan zarur ma'lumotlarni taqdim etib boradilar;

Sog'liqni saqlash vazirligi kasalliklar profilaktikasi va jamoat salomatligini muhofaza qilish bo'yicha qabul qilingan dasturlar va chora-tadbirlarning ijrosi yuzasidan har chorakda Vazirlar Mahkamasiga tegishli takliflar kiritib boradi.

7. Sog'liqni saqlash vazirligi ikki oy muddatda respublikaning olis va chekka hududlarida oilaviy shifokor, tor soha mutaxassislari va patronaj hamshiralariga bo'lgan ehtiyojni qoplash hamda aholiga malakali tibbiy yordam ko'rsatishni yanada yaxshilash maqsadida har bir tibbiyot muassasasida zarur shtat birliklarini joriy qilish asosligi yuzasidan Vazirlar Mahkamasiga axborot-tahlil ma'lumotnoma kiritsin.

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim hujjatlariga [3-ilovaga](#) muvofiq o'zgartirishlar va qo'shimcha kiritilsin.

9. Sog'liqni saqlash vazirligi ikki oy muddatda qonun hujjatlariga mazkur qarordan kelib chiqadigan o'zgartirish va qo'shimchalar to'g'risida Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritsin.

10. Mazkur qarorning ijrosini samarali tashkil etishga mas'ul va shaxsiy javobgar etib sog'liqni saqlash vaziri A.M. Xadjibayev, sog'liqni saqlash vazirining birinchi o'rinbosari A.Sh. Inoyatov, Sanitariya-epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati boshlig'i B.K. Yusupaliyev, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi raisi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimlari belgilansin.

Mazkur qaror ijrosini har chorakda muhokama qilib borish, ijro uchun mas'ul idoralar faoliyatini muvofiqlashtirish va nazorat qilish O'zbekiston Respublikasi Bosh vaziri A.N. Aripov va O'zbekiston Respublikasi Prezidenti maslahatchisining birinchi o'rinbosari L.N. Tuychiyev zimmasiga yuklansin.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. MIRZIYOYEV

Toshkent sh.,
2020-yil 12-noyabr,
PQ-4891-son

O'zbekiston Respublikasi
Prezidentining 2020-yil 12-
noyabrdagi PQ-4891-son [qaroriga](#)
1-ILOVA

**Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Kasalliklar profilaktikasi va jamoat salomatligi masalalari
bo'yicha Muvofiqlashtiruvchi komissiya**

TARKIBI

1. B.A. Musayev — Bosh vazir o'rinbosari, *Komissiya raisi*

2. L.N. Tuychiyev — O'zbekiston Respublikasi Prezidenti maslahatchisining birinchi o'rinbosari
3. A.A. Abduxakimov — Bosh vazir o'rinbosari
4. A.M. Xadjibayev — sog'liqni saqlash vaziri
5. A.V. Shin — maktabgacha ta'lim vaziri
6. Sh.X. Shermatov — xalq ta'limi vaziri
7. I.U. Madjidov — oliy va o'rta maxsus ta'lim vaziri
8. D.H. Nabiyeu — jismoniy tarbiya va sport vaziri
9. I.Y. Abduraxmonov — innovatsion rivojlanish vaziri
10. R.T. Mamatov — mahalla va oilani qo'llab-quvvatlash vaziri
11. R.Q. Davletov — adliya vaziri
12. P.R. Bobojonov — ichki ishlar vaziri
13. Lavozimi — Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi raisi bo'yicha
14. B.T. Norqobilov — Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo'mitasi raisi
15. A.Sh. Inoyatov — sog'liqni saqlash vazirining birinchi o'rinbosari
16. A.X. Ko'ldoshev — favqulodda vaziyatlar vazirining birinchi o'rinbosari
17. A.D. Xadjayev — Milliy teleradiokompaniya raisi
18. Lavozimi — Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi Raisi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimlari bo'yicha
19. B.K. Yusupaliyev — Sanitariya-epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati boshlig'i — Bosh davlat sanitariya vrachi, *Komissiya kotibi*

Izoh: Komissiya a'zolari boshqa ishga o'tgan taqdirda uning tarkibiga ushbu lavozimga yangi tayinlangan yoki tegishli funksiyalarni bajarish yuklangan shaxslar kiritiladi.

O'zbekiston Respublikasi
Prezidentining 2020-yil 12-
noyabrdagi PQ-4891-son qaroriga
2-ILOVA

Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Kasalliklar profilaktikasi va jamoat salomatligi masalalari bo'yicha Muvofiqlashtiruvchi komissiya ishini tashkil etish, soha bo'yicha vazirlik va idoralarning respublika — viloyat — tuman darajasidagi vazifalari

TAQSIMOTI

T/r	Tashkilot	Bo'g'in	Vazifalar
1.	Sog'liqni saqlash vazirligi	respublika	<p>Jamoat salomatligini muhofaza qilish, mamlakatda sanitariya-epidemiologik osoyishtalikni ta'minlash, aholi orasida sog'lom turmush tarzini shakllantirish sohalarida yagona davlat siyosatini olib borish;</p> <p>aholi salomatligini muhofaza qilish, kasalliklar profilaktikasi, sog'lom turmush tarzini shakllantirish, zararli odatlarga qarshi kurashish, aholining tibbiy madaniyatini oshirish va ommaviy sport harakatini tibbiyot profilaktikasi bilan integratsiyalashtirish bo'yicha hamkor tashkilotlarga uslubiy yordam ko'rsatish, qo'shma qarorlarni qabul qilish va ularning joylardagi ijrosini muvofiqlashtirish;</p> <p>aholi salomatligini muhofaza qilish va kasalliklar profilaktikasi bo'yicha respublikada amalga oshirilgan ishlar holatini o'rganish va tahlil qilish hamda Muvofiqlashtiruvchi komissiyasiga har chorakda takliflar kiritish.</p>
		viloyat	<p>Hududlarda aholi salomatligini muhofaza qilish va kasalliklar profilaktikasi bo'yicha qabul qilingan hujjatlarning joylardagi ijrosini ta'minlash;</p> <p>kasalliklar profilaktikasi, ularni keltirib chiqaruvchi omillarni erta aniqlash bo'yicha skrining tekshiruvlarini tashkil etish, natijalar tahlili va ular asosida manzilli chora-tadbirlar ishlab chiqish;</p> <p>kasalliklar profilaktikasi va sog'lom turmush tarzini shakllantirish bo'yicha ommaviy tadbirlarni o'tkazish hamda ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali ushbu tadbirlar targ'ibotini tashkil etish.</p>

		tuman (shahar)	<p>Aholi orasida kasalliklar profilaktikasi, ularni keltirib chiqaruvchi omillarni erta aniqlash bo'yicha maqsadli ko'riklar va skrining tekshiruvlarini o'tkazish, natijalari bo'yicha ma'lumotlarni umumlashtirish va ular asosida tuman (shahar)ning salomatlik profillarini yaratish;</p> <p>jamoat salomatligini muhofaza qilish va kasalliklarni profilaktika qilish bo'yicha tadbirlarni tashkil etish va o'tkazishda birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalariga amaliy-uslubiy yordam ko'rsatish;</p> <p>kasalliklar profilaktikasi va sog'lom turmush tarzini shakllantirish bo'yicha mahalla, ta'lim muassasalari va tashkilotlarda individual hamda guruhli targ'ibot tadbirlarini o'tkazish.</p>
2.	Maktabgacha ta'lim vazirligi	respublika	<p>Maktabgacha ta'lim tashkilotlari va ularning tarbiyalanuvchilari hamda oshpazlari uchun gigiyenik me'yorlarga amal qilish bo'yicha yo'riqnoma va uslubiyatlar ishlab chiqish;</p> <p>tarbiyalanuvchilar orasida sog'lom turmush tarzi, shu jumladan sog'lom ovqatlanish, jismoniy faollik, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarni vertikal tizimda amalga oshirilishini nazorat qilish.</p>
		viloyat	<p>Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida talab etiladigan sharoitlarni gigiyenik me'yorlarga mos ravishda tashkil etishni muvofiqlashtirish;</p> <p>tarbiyalanuvchilar orasida sog'lom turmush tarzi, shu jumladan sog'lom ovqatlanish, jismoniy faollik, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilishini ta'minlash.</p>
		tuman (shahar)	<p>Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida:</p> <p>sanitariya-epidemiologik talablarga rioya qilinishi;</p> <p>tarbiyalanuvchilar orasida sog'lom turmush tarzi, shu jumladan sog'lom ovqatlanish, jismoniy faollik, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilishini ta'minlash;</p> <p>tizimli ravishda "Salomatlik mashg'ulotlari" o'tkazilishini ta'minlash.</p>
3.	Xalq ta'limi vazirligi	respublika	<p>Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida sanitariya qoidalarini va gigiyenik normativlar bilan belgilangan talablardan kelib chiqib, vertikal tizim vazifalarini belgilash;</p> <p>o'quvchilar orasida sog'lom turmush tarzi, shu jumladan sog'lom ovqatlanish, jismoniy faollik, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilishini nazorat qilish;</p> <p>o'quv xonalarining yoritilganlik darajasi, havo almashinuvi va o'quvchilar uchun boshqa zarur optimal sharoitlar yaratilganligini nazorat qilish.</p>
		viloyat	<p>Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida sanitariya qoidalarini va gigiyenik normativlar bilan belgilangan talablardan kelib chiqib, xalq ta'limi bo'limlarining aniq vazifalarini belgilash;</p> <p>o'quvchilar orasida sog'lom turmush tarzi, shu jumladan sog'lom ovqatlanish, jismoniy faollik, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilishini ta'minlash;</p> <p>umumiy o'rta ta'lim muassasalarida o'quv qurollari, darsliklar va maktab jihozlarning amaldagi gigiyenik normativlarga muvofiqligini ta'minlash;</p> <p>o'quv xonalarining yoritilganlik darajasi, havo almashinuvi va o'quvchilar uchun boshqa zarur optimal sharoitlar yaratilganligini ta'minlash.</p>
		tuman (shahar)	<p>O'quvchilar orasida sog'lom turmush tarzi, shu jumladan sog'lom ovqatlanish, jismoniy faollik, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirish;</p> <p>umumiy o'rta ta'lim muassasalarida o'quv qurollari, darsliklar va maktab jihozlarning amaldagi gigiyenik normativlarga muvofiqligini nazorat qilish;</p> <p>maktab oshxonalarida oshpazlar tomonidan sanitariya-gigiyenik normalar talablariga rioya etilishi bo'yicha tizimli nazorat o'rnatish.</p>